

*Violència contra la parella
i consum de substàncies:
dinàmiques per a
grups mixtos ja existents*

De què parlem quan parlem de violència?

Objectius

- > Reflexionar sobre què és la violència, quins tipus de violència hi ha i quines poden ser-ne les causes i les conseqüències.
- > Identificar la nostra manera de resoldre conflictes i reflexionar sobre els beneficis i els perjudicis que comporta.
- > Reflexionar sobre la manera com ens afecta la concepció apresada sobre la violència en les nostres relacions amb les persones i especialment en la parella.
- > Identificar les relacions existents entre la violència que exercim o rebem i el consum de drogues.
- > Identificar altres maneres de resoldre conflictes.

Materials

Suport per presentar les definicions (paper, projector...).

Paper i bolígrafs.

Suport per presentar els casos (per escrit, audiovisual...).

Fitxa "Què és la violència?"

Document "*Violència contra la parella i consum de substàncies: guia per a professionals de la XAD*", editada el 2012 per l'Agència de Salut Pública de Catalunya (apartat *Conceptes bàsics*).

Durada

90 minuts, segons la durada del debat que es pugui crear.

Nivell de dificultat

Introductori

Desenvolupament

- 1** Comencem la sessió preguntant al grup què significa per a ells la violència. Podem utilitzar les preguntes següents per fomentar la seva participació:
 - *La violència és necessàriament física?*
 - *S'ha de donar necessàriament contra una persona?*
 - *És necessari que la violència es manifesti com un comportament que fa mal a algú o a alguna cosa? O n'hi ha prou amb amenaçar?*
 - *Pot haver-hi violència cap a un mateix?*
- 2** Després de discutir sobre aquestes preguntes, presentarem una definició de violència (en trobem un exemple a la fitxa "Què és la violència").
Podem presentar la definició per parts, incentivant-los a donar la seva opinió sobre cada part, que sigui el grup qui construeixi la definició i identifiqui els diferents tipus de violència posant exemples de cada tipus.
- 3** En aquest sentit i de manera voluntària, podem preguntar si algú vol posar exemples concrets de la seva vida en què quedin reflectits els diferents tipus de violència. Podem reflexionar sobre les causes i les conseqüències dels casos i en la manera com ens hauriem hagut de comportar per obtenir un resultat diferent.

Quin paper ha tingut el consum de drogues en aquestes situacions?

S'exerceix la violència de la mateixa manera cap als homes que cap a les dones?

- 4 En la mateixa línia, podem aprofundir en la identificació dels diferents tipus de violència mitjançant l'exposició de casos de la manera i en el suport que vulguem (explicats, llegits, en suport audiovisual, utilitzant un joc de rol, etc.).

Per a cada escena que presentem el grup haurà d'identificar:

- Les persones que hi participen.
- Què va motivar el comportament violent en la persona agressora (què pensa, què sent, quines són les seves creences...).
- Quin comportament té la persona que rep l'agressió abans i després de rebre-la (què pensa, què sent, quines són les seves creences...).
- Quin paper ha representat o pot representar el consum de drogues en aquestes situacions.

Per obtenir exemples sobre les diferents modalitats de violència, els professionals poden recórrer a la publicació *Violència contra la parella i consum de substàncies: guia per a professionals de la XAD*, editada el 2012 per l'Agència de Salut Pública de Catalunya (apartat "Conceptes bàsics").

Començar treballant la violència i la resolució de conflictes en general, abans d'entrar a parlar de la violència contra les dones, és una manera d'evitar possibles susceptibilitats entre el col·lectiu d'homes del grup. Tot i així, anirem enfocant la sessió de manera que es puguin exposar alguns exemples de violència contra les dones.

Coses que cal saber

- > Què és la violència.
- > Tipus de violència.
- > Influència del consum de substàncies en els comportaments violents.

“Què és la violència?”

La violència és un comportament agressiu exercit per un individu o un grup d'individus cap a altres persones o coses, directament o indirectament.

Inclou, però no es limita a això, actes de violència física, violència psicològica (emocional, social/ambiental, d'abús econòmic), violència sexual (amb contacte físic o sense), amenaces sobre els actes esmentats i la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant en la vida pública com en la privada.

La violència acostuma a estar motivada per la por, la ràbia i el desig de domini o de poder. També pot estar motivada pel desig de justícia, de càstig, de superar un desequilibri de poder, de donar fi a l'opressió i la victimització; o per desesperació quan no s'albira cap altra opció per satisfer les necessitats pròpies.

Actituds

Objectius

- > Introduir els conceptes bàsics que cal tenir en compte per entendre la violència contra la parella.
- > Detectar les necessitats del grup i conèixer la seva opinió respecte dels continguts que anirem treballant.
- > Identificar els elements que tenen a veure amb la violència contra la parella i reflexionar-hi (la relació entre el consum de drogues, els estereotips, els mites de l'amor romàntic, la violència en general i la violència de gènere en la parella de manera particular).

Materials

Cartolines i retoladors.
 Suport per presentar les frases (cartolines, papers, PowerPoint...).

Paper i bolígrafs.
 Fitxa "Opinions".

Durada

90-120 minuts

Nivell de dificultat

Introductori

Desenvolupament

En aquesta sessió introduïrem els conceptes bàsics que cal tenir en compte per entendre la violència contra la parella. Són els quatre elements clau que anirem desenvolupant al llarg d'aquestes sessions: estereotips, violència, mites i influència del consum de drogues en qualsevol dels altres tres elements.

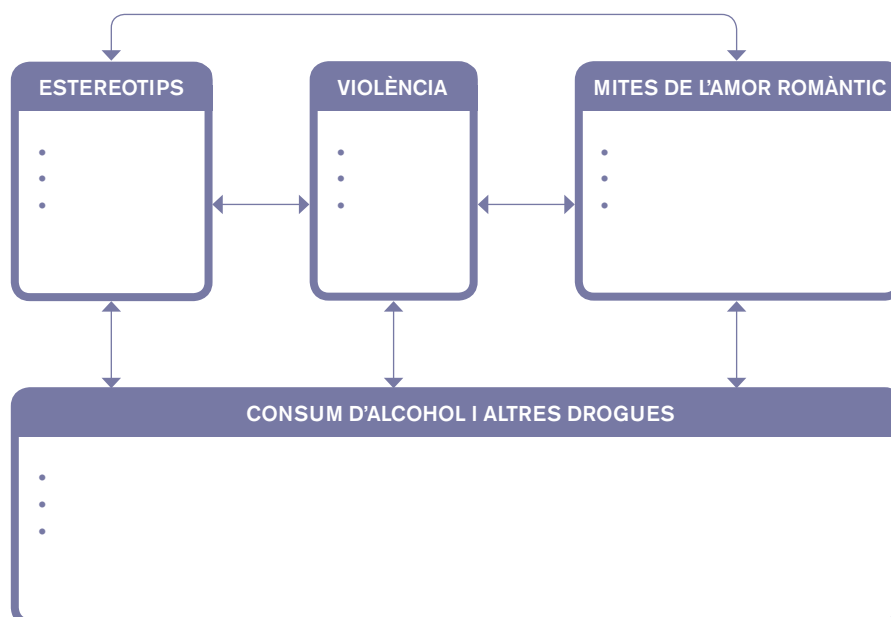
1 Per al desenvolupament de la dinàmica, presentarem al grup una sèrie de frases sobre les quals hauran d'expressar la seva opinió mitjançant el debat. Depenent del nombre de persones assistents al grup podem presentar les frases al grup sencer o repartir una frase per cada persona.

La fitxa "Opinions" ens ofereix un exemple de frases possibles. Entre parèntesi hem especificat l'element o els elements principals a què fa referència cada frase.

2 Després de la discussió sobre cada frase preguntarem al grup sobre què creu que parla la frase i anotarem el que vagin dient segons si parlen d'estereotips, violència, mites o influència del consum de drogues en qualsevol dels altres elements.

Aquest exercici requereix que la persona professional que imparteixi el grup domini aquests conceptes, a fi d'ubicar cada comentari en la columna corresponent.

Al final de la sessió ens ha de quedar un dibuix similar a aquest:

Traslladarem el dibuix en una cartolina que portarem en totes les sessions, per facilitar-ne el coneixement i l'aprenentatge. El dibuix mostra clarament la vinculació entre els diferents elements, que és la base del que volem transmetre en aquestes sessions.

A més, seria convenient d'introduir en el quadrant de "violència" els aspectes extrets de la dinàmica anterior.

Coses que cal saber

- > Quins són els principals elements que influeixen en la violència contra la parella i de quina manera ho fan.
- > Mites sobre la violència contra la parella.

“Opinions”

- > Actualment, les dones joves consumeixen igual o més que els nois (consum drogues).
- > Si peguen a algú, penso que alguna cosa deu haver fet aquella persona per merèixer-s'ho (concepció de la violència).
- > Els homes són capaços de consumir més quantitat d'alcohol o altres drogues que les dones (consum de drogues).
- > S'ha de fer qualsevol cosa per mantenir la parella (mites de l'amor romàntic).
- > Els homes i les dones som diferents perquè ens han educat de manera diferent (estereotips).
- > No és possible que hi hagi amor en les relacions en què s'exerceix la violència (violència i mites).
- > L'alcohol i altres drogues poden provocar agressivitat en les persones que en consumeixen (drogues i violència).
- > Les dones sempre busquen un home amb qui mantenir una relació seriosa (estereotips i mites de l'amor romàntic).
- > Els homes són infidels per definició (estereotips i mites).
- > A vegades no queda més remei que utilitzar la violència per resoldre algun problema (concepció de la violència).
- > Hi ha moltes dones que també maltracten les seves parelles (violència i estereotips).
- > Les dones saben què és estimar de debò (estereotips i mites).
- > Les dones s'han de resistir a l'inici d'una relació, sinó els homes pensaran que són unes “fresques” (estereotips i mites).
- > Una dona culta i amb bona feina està protegida de la violència per part de la seva parella (estereotips i violència).
- > Una dona amb addicció a l'alcohol o a altres drogues creu/sent que es mereix que la maltractin perquè fa les coses malament (estereotips, consum de drogues i violència).
- > Si consumeixo alcohol, tranquil·litzants o altres drogues, després em sento més vulnerable (consum de drogues i violència).
- > Quan consumeixes alcohol o altres drogues pots trobar-te en situacions de violència en què no voldries estar (consum de drogues i violència).
- > Quan la persona agressora ha begut o ha consumit alguna droga és més probable que maltracti la seva parella (consum de drogues i violència).
- > Si la persona agressora deixa de consumir drogues, deixarà d'agredir la seva parella (consum de drogues, violència i estereotips).
- > Algunes persones agressores utilitzen el consum d'alcohol o altres drogues com a excusa per agredir (consum de drogues, violència i estereotips).
- > L'abús d'alcohol o altres drogues empitjora les relacions sexuals (consum de drogues, violència i estereotips).
- > Si la meua parella arriba borratxa o “col·locada” a casa, s'ha de discutir el tema en aquell moment (consum de drogues i violència).
- > La gent no es mira igual una dona que beu que un home que beu (consum de drogues i estereotips).
- > Moltes dones comencen a consumir determinades substàncies induïdes per les seves parelles (consum de drogues i violència).

Canvi de mirada

Objectius

- > Fomentar la reflexió sobre els factors que causen la violència contra la parella (mites, estereotips, violència) i la relació que hi ha amb el consum de drogues d'homes i dones.
- > Fomentar la reflexió i la conscienciació sobre les desigualtats relacionades amb el gènere, incloent-hi les referides al consum diferencial, depenent del sexe de la persona consumidora (estereotips de gènere).
- > Fomentar la reflexió sobre la relació entre el consum de drogues, la violència en general i la violència contra la parella de manera particular.
- > Fomentar la reflexió sobre el paper que tots tenim en la construcció de la masculinitat i la feminitat i en la prevenció o manteniment de les desigualtats de gènere.

Materials

Suport per projectar el material audiovisual (TV, ordinador i projector...).

Material audiovisual.

Paper i bolígrafs.

Cartolina utilitzada en la segona dinàmica.

Durada

60 minuts

Nivell de dificultat

Aprofundiment

Desenvolupament

- 1** En aquesta dinàmica presentarem material audiovisual sobre el qual els membres del grup hauran d'identificar els diferents pilars en què es fonamenta la violència de gènere (estereotips de gènere, violència, mites de l'amor i influència del consum de drogues en qualsevol dels altres tres elements). Donarem aquesta consigna al grup i guiarem les seves intervencions perquè treguin el màxim profit de cada material.
 - 2** A mesura que facin comentaris, continuarem ampliant el contingut de la cartolina feta en la segona sessió, segons si ens parlen d'estereotips, violència, mites de l'amor o consum de drogues.
- Per identificar estereotips podem utilitzar molts dels anuncis que dia rere dia passen per les diferents cadenes de televisió.
- Sobre els mites de l'amor romàntic podem utilitzar el curtmetratge *Octopus* (de Gobelins l'École de l'Image), la majoria de pel·lícules de Walt Disney o comèdies romàntiques, o el curtmetratge *No estás sola, Sara* (dirigit per Carlos Sedes), etc.
- Sobre violència contra la parella, a més del curtmetratge de *No estás sola, Sara* podem utilitzar les diferents campanyes del Ministeri d'Igualtat.
- Sobre l'aprenentatge de la violència podem utilitzar el vídeo *Children See* (de l'organització Child Friendly) o alguna escena de la pel·lícula *American history X* (dirigida per Tony Kaye), especialment aquella en què adoctrinen una colla de nois joves per a l'ús de la violència.

Coses que cal saber

- > Quins són els principals elements que influeixen en la violència contra la parella i de quina manera ho fan.

La cartolina dicotòmica

Objectius

- > Diferenciar sexe enfront de gènere.
- > Aprendre a identificar estereotips de gènere.
- > Reflexionar sobre la manera com ens han afectat els estereotips de gènere i la nostra responsabilitat a l'hora de canviar o perpetuar aquests estereotips.
- > Reflexionar sobre el paper dels estereotips en la violència de gènere.
- > Reflexionar sobre el paper dels estereotips i del nostre sistema de gènere en el consum de drogues d'homes i dones

Materials

Cartolina grossa.
Paper i retoladors.
Paper i bolígrafs.
Cartolina utilitzada en la segona dinàmica.

Durada

50-90 minuts, segons la durada del debat que es pugui crear.

Nivell de dificultat

Aprofundiment

Desenvolupament

- 1** Sobre una cartolina grossa marquem dues columnes, una per als homes i una altra per a les dones. Cada integrant del grup, al seu torn, haurà de dir una característica que cregui que pertany als homes i una de les dones, i les escriurem en la columna corresponent. Quan tothom hagi fet la seva aportació preguntarem si troben a faltar alguna característica i l'hi afegirem. Ningú no podrà interrompre o jutjar el que digui un altre company, ja que es tracta justament d'analitzar la percepció real que tenen sobre el sexe masculí i femení.

Segurament es crearan dicotomies del tipus: dona reflexiva enfront d'home impulsiu; home valent enfront de dona dèbil; home racional enfront de dona emocional; etc. Destacarem aquest fet i preguntarem si coneixen homes amb les característiques atribuïdes normalment a les dones i dones amb característiques atribuïdes normalment als homes (també sobre les característiques que creuen atribuïbles a un mateix). Així doncs... estem parlant de característiques innates? O parlem d'una construcció social, de com hem après a "ser dones" o a "ser homes"?
- 2** Obrirem el debat entorn d'aquestes preguntes i basant-nos en el resultat de la cartolina. Podem aprofitar aquest moment per fer la diferenciació entre sexe i gènere, el que és innat i el que és après.
- 3** Reflexionarem també sobre el valor social que tenen les característiques majoritàriament atribuïdes a les dones i als homes. Inevitablement, veurem que la majoria de característiques de l'estereotip femení són vistes socialment de manera negativa i les de l'estereotip masculí com a positives, si més no, en l'entorn social en què ens movem. És una constatació del poder jeràrquic i estructural del món masculí sobre el femení i, per tant, dels homes sobre les dones.

**Coses que
cal saber**

4 Quines conseqüències té per a les dones i els homes aquest fet? Com ens ha influenciat personalment? Com influeixen els estereotips de gènere en el consum de substàncies de dones i homes?

Obrirem novament el debat entorn d'aquestes preguntes.

5 Finalment, farem notar que el contingut d'aquesta sessió fa referència a un dels quadrants de la cartolina que vam començar a dissenyar en la segona dinàmica. Quina influència creieu que tenen aquests estereotips de gènere en els casos de violència cap a les dones?

- > Diferència entre els conceptes "sexe" i "gènere".
- > Què són els estereotips de gènere i quina és la seva influència en els homes i en les dones.
- > Com influeixen els estereotips de gènere en el consum de substàncies de dones i homes.

Veritats enganyoses

Objectius

- > Identificar la nostra concepció apresada sobre què és l'amor.
- > Aprendre a identificar mites de l'amor romàntic.
- > Reflexionar sobre la manera com ens han afectat els mites de l'amor romàntic en les nostres relacions de parella i en la nostra manera de viure l'amor, així com en el consum de drogues
- > Reflexionar sobre el paper dels mites de l'amor en la violència contra la parella.
- > Fomentar relacions igualitàries desmarcades dels mites tradicionals de l'amor romàntic.

Materials

Fitxa "Mites de l'amor romàntic".
 Targetes (cartolines) verdes i vermelles.
 Paper i bolígrafs.
 Cartolina utilitzada en la segona dinàmica.

Durada

50-90 minuts, segons la durada del debat que es pugui crear.

Nivell de dificultat

Aprofundiment

Desenvolupament

- 1** En aquesta sessió parlarem de la relació que hi ha entre la manera com s'estableixen les relacions de parella, els mites de l'amor que poden sustentar aquestes relacions i com aquestes creences poden propiciar relacions abusives.

Durant aquesta dinàmica llegirem un seguit de frases relacionades amb diferents mites sobre l'amor (vegeu la fitxa "Mites de l'amor romàntic". Per a cada frase, els i les participants han d'aixecar una targeta vermella o verda (que prèviament hauréu repartit) segons si estan d'acord o no amb la frase llegida.
- 2** Anotarem les respostes en un full o en una pissarra i no debatrem cap frase fins al final de la dinàmica.

Quan tinguem els resultats per a cada frase (nombre de targetes verdes i vermelles) els discutirem un per un i guiarem les seves intervencions perquè en treguin el màxim profit.
- 3** El que volem aconseguir és donar visibilitat a la responsabilitat que tots i totes tenim a l'hora de relacionar-nos d'una manera igualitària, per evitar que es converteixin en futurs protagonistes de la violència de gènere, però també per conscienciar-los de la capacitat de decidir a negar-se a mantenir relacions abusives, i intentar modificar els mites de l'amor romàntic (creences) que probablement ja tenen instaurats. És important ressaltar que aquests mites són un factor de risc per a la violència contra la parella.
- 4** Novament, recuperarem la cartolina dels elements de la violència i emplenarem el quadrant corresponent als "mites" amb tot el que hàgim extret de la sessió.

Cosos que cal saber

- > Mites de l'amor romàntic: quins són i com identificar-los?
- > Relació entre els mites i la violència contra la parella.

“Mites de l'amor romàntic”

- > *Necessito parella per poder sentir-me totalment realitzat o realitzada com a persona (mite: la idea de la mitja taronja).*
- > *La meua parella no m'ha de fallar mai (mite: idealitzar l'altra persona).*
- > *Quan trobi la meua parella ideal serà per sempre (mite: idealitzar l'altra persona / l'amor veritable és per sempre).*
- > *Per amor ho deixaria tot: família, amistats, país, treball... (mite: dependre de l'altre i adaptar-s'hi postergant la personalitat i les coses pròpies).*
- > *Un bon indicador en una relació de parella és que els seus membres ho facin tot junts (mite: la idea de la mitja taronja / dependre de l'altre i adaptar-s'hi postergant la personalitat i les coses pròpies).*
- > *Si a la meua parella no li agrada alguna de les peces de roba que tinc, no me la poso si m'ho demana (mite: dependre de l'altre i adaptar-s'hi postergant la personalitat i les coses pròpies).*
- > *En una parella heterosexual cadascú ha de tenir uns papers concrets. Per exemple, les dones: ocupar-se de la compra, preparar el menjar, assistir a les reunions de l'escola dels fills i filles, i els homes: portar la comptabilitat familiar, ocupar-se del manteniment del cotxe, demanar un crèdit al banc, etc. (mite: dependre de l'altre i adaptar-s'hi postergant la personalitat i les coses pròpies / anul·lar per “amor”).*
- > *No tinc en compte els insults de la meua parella si té un problema: està passant una mala època, per nerviosisme, ha begut massa, etc. (mite: l'“amor” ho perdona tot).*
- > *M'importa que la meua parella hagi sortit amb moltes altres persones abans que amb mi (mite: considerar la parella propietat privada).*
- > *Accepto mantenir relacions sexuals amb la meua parella encara que no en tingui ganes (mite: l'amor ho justifica tot / anul·lar per “amor”).*
- > *Mantinc relacions sexuals sense preservatiu si l'altra persona m'ho demana, encara que pensi que cal utilitzar-ne (mite: anul·lar per “amor”).*
- > *Si no sento gelosia en la meua relació de parella és que no estimo de veritat aquesta persona. Sentir gelosia és prova irrefutable que n'estic enamorat o enamorada (mite: considerar la parella propietat privada / anul·lar per “amor”).*
- > *Si la meua parella m'estima ha de saber el que em passa quan estic enfadat o enfadada sense haver-m'ho de preguntar (mite: idealitzar l'altra persona).*
- > *Si una parella s'estima de debò és normal que es faci mal: “Qui et vol bé et farà plorar” (mite: amor i patiment van units).*
- > *Quan l'amor és veritable el sexe és sempre meravellós. Jo seré el o la millor amant que mai no hagi tingut (mite: correlacionar la satisfacció en les relacions sexuals amb la satisfacció en la relació de parella).*
- > *L'amor ho pot tot, si ens estimem de veritat res no pot sortir malament, “l'amor ho resisteix tot”. (mite: l'amor ho justifica tot / anul·lar per “amor” / l'amor veritable és per sempre).*
- > *Si estàs enamorat o enamorada no et poden agradar altres persones ni et poden atreure. Si et passa, és que no estimes de veritat la teua parella (mite: la idea de la mitja taronja).*
- > *Les dones s'han de sentir protegides per la seva parella i els homes s'han de sentir responsables de protegir-les (mite: necessitat de protecció de la dona en la parella).*

Tolerància a la violència

Objectius

- > Reflexionar sobre què és la violència, quins tipus de violència distingim i quines poden ser-ne les causes i les conseqüències.
- > Identificar el nostre llindar de tolerància a la violència.
- > Reflexionar sobre la manera com ens afecta la concepció apresada sobre la violència en les nostres relacions amb les persones i especialment en la parella.
- > Identificar les relacions que hi ha entre la violència que exercim o rebem i el consum de drogues.

Materials

Paper i bolígrafs.

Suport per presentar la piràmide (pòster, PPT, dibuix a la pissarra...).

Cartolina utilitzada en la segona dinàmica.

Document *Violència contra la parella i consum de substàncies: guia per a professionals de la XAD*, editada per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, 2012 (apartat de "Conceptes bàsics").

Durada

90-120 minuts

Nivell de dificultat

Aprofundiment

Desenvolupament

Cada persona té un llindar de tolerància a la violència diferent, pel context en què ha viscut, els aprenentatges en el nucli familiar, les amistats, el context de consum de drogues... Hi ha diversos elements que fan que, a poc a poc, totem formes de violència més greus o que simplement no identifiquem aquests comportaments com a formes de violència.

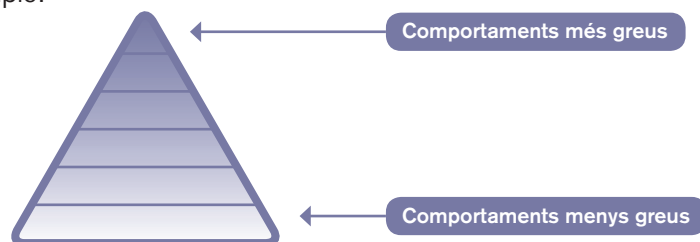
D'altra banda, hi ha formes de violència cap a les dones que estan molt acceptades socialment, de tal manera que la majoria no les percebem com a tals, són el que anomenem "micromasclismes" (donar per fet que la dona és qui s'encarrega dels fills, mirades obscenes pel carrer, possessió de l'espai físic...).

1 A l'inici d'aquesta dinàmica repartirem una llista de comportaments abusius i violents (que inclourà exemples de micromasclismes) i acordarem, conjuntament, de quin tipus de violència es tracta en cada cas (física, psicològica o sexual).

Per obtenir exemples sobre els diferents tipus de violència els professionals poden recórrer al document *Violència contra la parella i consum de substàncies: guia per a professionals de la XAD*, editada pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2011 (apartat de "Conceptes bàsics").

2 A continuació, presentarem el dibuix d'una piràmide i els demanarem que ordenin els diferents comportaments violents i abusius en els diferents estrats de la piràmide. En el vèrtex superior han d'anotar els actes que els semblen més greus i que no tolerarien de cap manera i en la base els menys greus i que actualment ja toleren en algunes circumstàncies, segons el seu parer. És convenient que facin el treball individualment. Hem de deixar clar que és un treball personal i que no l'han de compartir amb el grup si no volen. Per tant, els demanarem que responguin sense por amb total sinceritat.

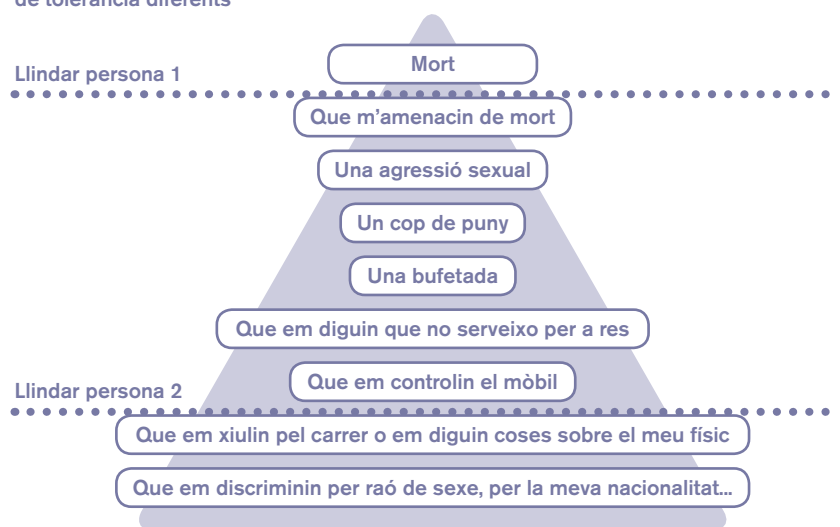
Exemple:

- 3** Com a exemple il·lustratiu del que hem explicat, mostrarem una piràmide hipotètica ja emplenada en què es mostra el llindar de tolerància a la violència de dues persones diferents. Preguntarem al grup per què creuen que aquestes dues persones tenen el llindar situat en nivells tan diferents.

PIRÀMIDE DE TOLERÀNCIA A LA VIOLÈNCIA

Que il·lustra dos llindars de tolerància diferents

4 Preguntem:

- On col·locaríeu el vostre llindar de tolerància a la violència?

És important que cada persona pugui situar el seu llindar de violència en la piràmide que ha creat. És un treball individual que no cal que comparteixi amb el grup. En qualsevol cas, preguntarem si algú vol compartir el seu exercici.

- Quina influència té o ha tingut la drogodependència en el nostre llindar de tolerància a la violència?
- És diferent el llindar dels homes del de les dones?
- On col·locaria el llindar de tolerància una persona víctima de violència contra la parella? Per què?

- 5** Continuarem omplint el quadrant corresponent a “violència” de la cartolina dels elements de la violència amb tot el que hàgim extret de la sessió.

Coses que cal saber

- > Tipus de violència de gènere.
- > Procés de normalització de la violència.

Entendre la violència de gènere contra la parella

Objectius

- > Fomentar la reflexió sobre els factors causants que hi hagi violència de gènere.
- > Informar sobre la relació entre el consum de drogues, la violència en general i la violència de gènere contra la parella de manera particular.
- > Promoure una reflexió sobre el paper que tenim en la discriminació contra la dona i la prevenció de la violència de gènere.
- > Identificar les relacions existents entre la violència que exercim o rebem i el consum de drogues.
- > Informar i reflexionar sobre el cicle de la violència.

Materials

Fitxa "Extracte comentat del còmic *Quiéreme bien*".

Paper i bolígrafs.

Cartolina utilitzada en la segona dinàmica.

Document *Violència contra la parella i consum de substàncies: guia per a professionals de la XAD*, editada per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, 2012. Annex 2.

Durada

90 minuts

Nivell de dificultat

Síntesi

Desenvolupament

- 1** En aquesta sessió llegirem unes vinyetes del còmic *Quiéreme bien. Una historia de maltrato* de Rosalind B. Penfold de la fitxa "Extracte comentat del còmic *Quiéreme bien*".
- 2** Després de llegir i visionar el còmic promourem el debat.
Preguntarem:
 - Tipus d'abusos que apareixen en el còmic
 - Identificació de les etapes del cicle de la violència (que haurem explicat prèviament)
 - Podem identificar l'evolució d'aquestes etapes a mesura que van fent voltes entorn del cercle?
 - Presència de l'alcohol o d'altres drogues

Per obtenir una explicació sobre el cicle de la violència els i les professionals poden recórrer al document *Violència contra la parella i consum de substàncies. Guia per a professionals de la XAD*, editada pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2011. Annex 2.
- 3** Amb aquestes preguntes, volem que el grup identifiqui quines són les diferents fases del cicle de la violència i com evolucionen, de manera que els abusos cada cop són més greus i la fase de "lluna de mel" acaba desapareixent.

4 Finalment, a més d'emplenar el quadrant corresponent a "violència" de la cartolina dels elements de la violència amb tot el que hem extret de la sessió, farem un recull de tot el que hem anat treballant al llarg de les dinàmiques.

La idea és que puguem identificar visualment com s'interrelacionen tots els elements que hem treballat en aquestes sessions

Coses que
cal saber

> Coneixement sobre les diferents raons que fan que es mantinguin les relacions de violència.

“Extracte comentat del còmic Quiéreme bien”

Rosalind B. Penfold és el pseudònim d'una dona canadenc que va ser maltractada durant anys. Amb la publicació de *Quiéreme bien. Una historia de maltrato* (Lumen, 2006) l'autora ens mostra els dibuixos que feia d'amagat mentre patia aquesta situació de violència. Aquest còmic és la història d'un drama real que es repeteix i es pateix en la intimitat de moltes cases, sempre seguint uns patrons similars. Aquí però, només veurem un petit exemple de les vinyetes del llibre que ens ajuden a identificar les diferents fases d'un procés de violència contra la parella.

Textos: Sonia Aparicio • Il·lustracions: *Quiéreme bien. Una historia de maltrato*. Lumen, 2006

ESPECIAL: Terrorisme domèstic www.friends-of-rosalind.com

LA PRIMERA TROBADA

La parella es coneix. Ell és un home normal, atent, galant, afectuós... i després de la primera cita hi ha més trobades, trucades, detalls i atencions... Qui no s'enamoraria d'una persona així? Algú que t'adora, et cuida i es guanya el teu cor amb promeses. La Roz està vivint una LLUNA DE MEL.

EL PRIMER DESCONCERT

Un dia, l'home adorable té una reacció totalment inesperada que no encaixa amb la imatge que la Roz té d'ell.

Aquest tipus de reaccions solen estar relacionades amb atacs de gelosia completament infundada, per la manera de relacionar-te amb amics, familiars o coneguts, "rivals" amb els quals no et vol "compartir"...

LA PRIMERA CONFUSIÓN

...al cap d'un minut, o potser l'endemà, ell treu importància a l'assumpte. La Roz no ho entén, però es convenç que potser n'ha fet un gra massa.

Ell li demana perdó i li diu que l'estima, que no pot viure sense ella... Al cap i a la fi, no és estrany que una parella es baralli.

ELS PRIMERS AVISOS

De tant en tant, algú posava la Roz en alerta, però ella no volia escoltar el que li deien i justificava els comportaments "estranyes" de la seva parella

No hi ha pitjor cec que qui no hi vol veure...

UNA DONA ENAMORADA

La Roz només veu les coses bones de la seva parella, l'estima i està convençuda que ell l'adora. No s'adona que de mica en mica la va allunyant de les seves amistats i familiars. Ell la vol en exclusiva...

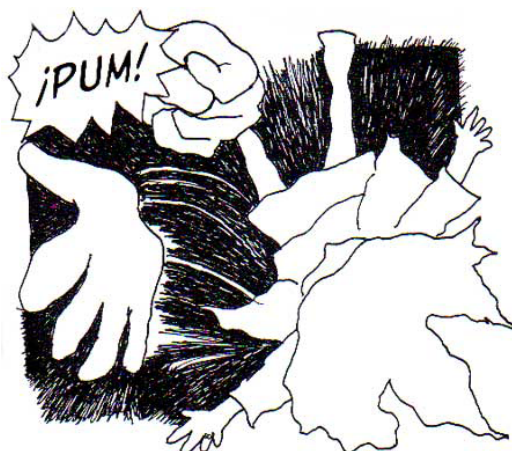
PODER I CONTROL

La fa dubtar d'ella mateixa i de la seva relació amb els altres. Controla la seva manera de vestir, amb qui surt, qui la truca, on va...

PENDENT DEL SEU ESTAT D'ÀNIM

Quan la Roz esdevé conscient dels seus canvis d'humor i les seves contradiccions, comença a vigilar tots els detalls, pendent sempre d'ell i del que li agradarà. Per què mai no l'encerta?

ELS COPS

Després de la primera fase D'ACUMULACIÓ DE TENSIO (que pot durar dies, mesos, anys...), l'olla de pressió explota: bufetades, empentes, cops, pallisses...

EL PENEDIMENT

Després, ell li demana perdó i li repeteix que l'estima... Fins i tot li compra flors! I la Roz es creu (o es vol creure) que el seu penediment és sincer

LES ALTRES VÍCTIMES

Els seus canvis d'humor i les actituds violentes afecten també els fills de la Roz. Els nens són sempre les víctimes més vulnerables en un context de violència i maltractaments

SÓC JO LA CULPABLE?

Durant l'intent de justificar el que és injustificable, la Roz es pregunta què és el que fa tan malament, i assumeix una culpa i una responsabilitat que no li pertanyen

L'AUTOESTIMA, PEL TERRA

On és aquella noia alegre, riallera, simpàtica i decidida? Els insults i l'hipercontrol per part d'ell l'han anul·lada. La Roz ja no es reconeix a si mateixa i no se sent capaç de trobar-se...

DENUNCIA'L!

El primer pas per posar fi a aquest infern és denunciar-lo. La vida de la Roz corre perill, i també la dels seus fills. Aquest home la maltracta i cal aturar-lo!

MARXA ENRERE?

La Roz sap que tindrà moments de debilitat en què voldrà tornar amb ell. Amb el company adorable que li demana perdó, que li diu que l'estima i li promet que no tornarà a passar...

AJUDA PROFESSIONAL

Saps per què la Roz se'l continua estimant tant si la maltracta? És un amor mal entès. S'anomena **DEPENDÈNCIA EMOCIONAL** i es pot curar. Una terapeuta va ajudar la Roz a superar aquesta addicció

QUE T'ESTIMIN MILLOR

Te n'has de convèncer. Es pot escollir. Rosalind B. Penfold ho diu sense embuts: no es tracta que t'estimin més sinó que t'estimin millor.